

VIJF VRAGEN OVER VS-LUCHTAANVALLEN IN IRAK

Door: redactie
9/08/14 - 07u19 Bron: Volkskrant.nl

Een Amerikaanse straaljager op vliegdekschip USS H.W. George Bush. © reuters.

De Verenigde Staten begonnen gisteren met het uitvoeren van luchtaanvallen in Irak, met als doel strijders van de soennitische terreurbeweging Islamitische Staat (IS, voorheen ISIS) een halt toe te roepen. Vijf vragen en vijf antwoorden over de militaire actie in het land dat door de New York Times "de begraafplaats van Amerikaanse ambities" werd genoemd.

1. Waarom gaf president Barack Obama opdracht voor 'gerichte luchtaanvallen' in Irak?

© anp.

Hij noemde donderdagnacht twee redenen. Ten eerste: er zijn tientallen Amerikaanse diplomaten en militairen in de Koerdische stad Erbil, die bedreigd wordt door strijders van de IS (Islamitische Staat, voorheen ISIS). Hun opmars moet worden gestopt, zei Obama. Op de vraag waarom de Amerikanen niet geëvacueerd worden, noemde een hoge Amerikaanse functionaris dat een verkeerd signaal aan het adres van 'terroristen die zich barbaars gedragen', zoals Obama de jihadisten omschreef. De tweede reden is een humanitaire: op de Sinjarberg bevinden zich ongeveer 40 duizend mensen die op de vlucht sloegen voor de IS, en van wie al tientallen stierven door honger en dorst. De ontheemden behoren tot religieuze minderheden en dreigen door IS als 'ongelovigen' te worden afgeslacht. Actie is geboden, aldus Obama, omdat genocide (volkerenmoord) dreigt. Wie dat woord in de mond neemt, zoals ook minister van Buitenlandse Zaken Kerry vrijdag deed, kan niet werkloos toezien.

2. Hoe valt het besluit in de Verenigde Staten?

Rookpluimen na een Amerikaans bombardement op IS-stellingen. Koerdische inwoners van Erbil kijken toe. © ap.

Obama beseft dat de Amerikaanse bevolking oorlogsmoe is. Hij staat dan ook niet te popelen om een grootschalige militaire actie te ondernemen in een land dat door The New York Times wordt omschreven als "de begraafplaats van Amerikaanse ambities". Terugkeer van grondtroepen is niet aan de orde, zei Obama nadrukkelijk. Als presidentskandidaat had hij beloofd de laatste troepen terug te halen en hij hield woord. Maar er is ook politieke druk op de president om méér te doen. Erkende haviken als de Republikeinse senatoren McCain en Graham vinden dat de IS moet worden "vernietigd", door aanvallen op troepen en bases in zowel Irak als Syrië. Vanuit dat land begonnen de jihadisten het offensief waarmee ze de afgelopen maanden het noordwesten van Irak in handen kregen.

3. Waarom grijpt Obama wel naar de wapens in Irak, en niet in Syrië waar al drie jaar een burgeroorlog woedt?

Een IS-strijder in het veroverde christelijke dorp Bartella, in het noorden van Irak. © ap.

Formeel omdat een verzoek voor militaire steun werd gedaan door de regering in Bagdad. De Koerden in hun autonome regio deden dat eveneens. Met hen staan de VS op goede voet, anders dan met premier Maliki. Belangrijker is dat Syrië een politiek en militair wespennest is, waar opstandelingen niet alleen het bewind maar ook elkaar bestrijden. De door de VS verguisde president Assad verloor een deel van zijn land aan de IS. Ironisch genoeg zien zowel Assad als de Amerikanen de terreurgroep nu als grootste vijand. Volgens een voormalige Amerikaanse ambassadeur in Irak staat in dat land, in tegenstelling tot Syrië, "de veiligheid van de VS" op het spel. De Islamitische Staat streeft naar een kalifaat in de Arabische wereld en Noord-Afrika, waar de VS tal van bondgenoten hebben.

4. Dreigen de VS te worden meegezogen in de oorlog in Irak?

Het is niet onze oorlog, betoogde Obama. "Er is geen Amerikaanse oplossing voor de crisis in Irak." Maar Amerikaanse militaire deskundigen wezen er gisteren op dat de kaarten anders komen te liggen als IS-strijders oprukken naar de hoofdstad Bagdad. Ze veroverden al de tweede stad van het land, Mosoel. De val van Bagdad zou de ultieme vernedering zijn van de VS, die bijna 4.500 militairen in Irak verloren. Het sentiment dat zij "voor niets gesneuveld zijn" kan de regering-Obama dwingen tot forser militair ingrijpen.

5. Wat is de houding van Amerika's bondgenoten?

Buitenlandminister John Kerry deed indirect een beroep op bondgenoten: "De VS handelen en leiden, de wereld kan niet lijdzaam toezien hoe onschuldigen omkomen." De Britse regering keurde de Amerikaanse actie goed en kondigde voedseldroppings aan, maar sloot luchtaanvallen uit. De Franse president Hollande sprak in vage termen over 'steun' voor de VS. Een gezamenlijke militaire operatie van de VS en Europese landen, zoals in het Libië van dictator Kadhafi, ligt niet voor de hand.